రైలు మావయ్యా

వొగేటి శివరామకృష్ణశాస్త్రి

రైలు మావయ్యొచ్చాడు; రైలు మావయ్యొచ్చాడంటూ ఇల్లు చేరుకున్నాడో లేదో శ్రీనివాసులు వెంటపడ్డాడు పాపిగాడు.

శ్రీనివాసులు నెమ్మదిగా తాళంతీసి గదిలో ప్రవేశించాడు. పాపిగాడు వెంట లోపలకు వెళ్ళాడు, మావయ్యా మావయ్యా అంటూ.

శ్రీనివాసులు జేబులోనుంచి ఒక పెప్పర మింట్ తీసి పాపిగాడికిచ్చి 'ఒరేయ్, పోయి ఆడుకో' అన్నాడు.

నిజానికి వాడువెళ్ళి ఆడుకోడు. మిట్ట మధ్యాహ్నం. బైట ఎండ మండిపోతోంది. అసలు మామూలుగాకూడా వాడితో ఆడుకోడానికి ఎవ్వరూ రారు.

ఆ సంగతి శ్రీనివాసులుకు తెలును. తాను స్టేషనులో పాసింజెరు ట్రయిన్సు చూసుకొని హోటలులో భోజనంచేసి ఎండలో వచ్చాడు. కొంచెంసేపు ప్రశాంతంగా పడుక్కోవాలని పాపిగాణ్ని నెమ్మదిగా పంపించి వేసాడు. లేకపోతే వాడు అదీ ఇదీ మాట్లాడుతూ అక్కడనుంచి కదలడు.

శ్రీనివాసులు తలుపువేసి పక్కవిప్పుకుని ఒక్క డ్రాయరుతో స్వేచ్ఛగా పడుక్కున్నాడు ఫాన్ ఆన్‌చేసి. గాలికూడా వేడిగా వేస్తోంది.

వెంకట్రామయ్యకు అరడజను పైగా పిల్లలున్నా ఈ పాపిగాడు మాత్రం శ్రీనివాసులును పట్టుకుని వదలడు.

ఎప్పుడు ఇంటికి వచ్చినా రైలుమావయ్యంటూ వెంటబడతాడు—ఏ రెండో ఆట సినిమాకో వెళ్ళి అర్ధరాత్రి వస్తే తప్ప.

శ్రీనివాసులుకు పిల్లలంటే పెద్ద ఆప్యాయతేమీ లేదు. బొద్దుగా అందంగా ఉన్న పిల్లల్నయితే మర్యాదకు కొంచెం పలకరిస్తాడు. ఆప్యాయత కనబరుస్తాడు. అంతే.

నల్లగా బక్కగా కొంచెం పొట్టతో ఉన్న పాపిగాడంటే ఎవరికైనా ఆప్యాయత కలగడం కష్టం. వాడి వయస్సు మూడు సంవత్సరాలనిపించినా నాలుగైదు సంవత్సరాలుండవచ్చు.

వెంకట్రామయ్య వూళ్ళో రెండు చోట్ల చిట్టా ఆవర్జాలు వ్రాస్తాడు. రెండుచోట్ల కలిపి నూరు రూపాయిలు వస్తాయి.

ఆయన పెద్దకుమారుడు ఎక్కడో కొండలపై ప్రాజెక్టులో గుమాస్తాగా పనిచేస్తూ ప్రతినెల తండ్రికి ముప్పై రూపాయిలు పంపుతాడు.

మొత్తం నూటముప్పై రూపాయిలతో

ఆయన, భార్య, పిల్లలు, వెరశి ఎనిమిది మందిపైగా జనం నాలుగవ ప్రణాళికా కాలంలో బ్రతకాలని తెలిసినప్పుడు పాపిగాడు బక్కగా ఉన్నాడన్నా, కొంచెం పొట్ట వచ్చిందన్నా ఆశ్చర్యం వేయదు.

పాపిగాడంటే శ్రీనివాసులుకు చిరాకుగానే ఉండేది. ఐనా వాడు తనకూడా తిరుగుతూనే ఉండేవాడు. కొన్ని రోజులకు ఒక పెప్పరమింటుతో వాడినుండి విముక్తిని పొందే పద్ధతిని కనుక్కున్నాడు.

క్రమంగా వాడంటే ఆప్యాయత కలుగక పోయినా చిరాకు కొంచెం తగ్గింది.

వాడి మాటలు అమాయకంగాను ముద్దుగాను అనిపించాయి. రైలు గురించి ఇంజను గురించి గార్డు గురించి డ్రైవరు గురించి పచ్చజెండా ఎర్రజెండా గురించి ఇంజనులో నుంచి వచ్చే ఆవిరి గురించి పొగ గురించి వాడి ప్రశ్నలు, వాడి భావాలు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆసక్తిగానే ఉండేవి.

వాడి మాటలు వినే వోపిక క్రమంగా పెరిగింది. జాలిలాంటిది కలగడం ప్రారంభించింది అనుకోవాలి, ఎందుచేతనంటే— రోజుకు ఒక పెప్పరమింటుతో ప్రారంభమైన వాడి ప్రాక్టీసు మూడునాలుగు పెప్పరమింట్లకు ఎగబాకింది. అప్పుడప్పుడు శ్రీనివాసులు తెచ్చుకొనే పండ్లు వగైరాలలో వాటా సంపాదించేవాడు.

శ్రీనివాసులు లేచేసరికి రెండు దాటింది. మూడున్నరకు తిరిగి స్టేషనుకు పోవాలి. ఇంటియజమాని రామచంద్రయ్యకు అద్దె ఇచ్చి బైటకు పోదామనుకున్నాడు.

లేచి బైటకు వచ్చి తాళం వేసాడో లేదో 'మావయ్యా, నేనూ స్టేషనుకు రానా' అంటూ పాపిగాడు వచ్చాడు. మరొక పెప్పరమెంట్!

. రామచంద్రయ్య చిన్న ఉద్యోగం చేసి రిటైరైనా ఇల్లు పెద్దదే కట్టాడు.

తాను కాపురం వుంటూ, ఐదు చిన్న కుటుంబాలు, ముగ్గురు బ్రహ్మచారులు ఉండడానికి వీలుగా నిశితమైన వ్యాపార దృష్టితో ఆయన ఇల్లు కట్టించాడు.

వీరుకాక ఆవరణలో విడిగా ఉన్న తాటాకు పాకలో వెంకట్రామయ్య కుటుంబం ఉన్నది.

'నీదగ్గర అద్దె ఎక్కడకు పోతుందయ్యా, రైల్వే ఆఫీసరువి'— అని శ్రీనివాసులు

రైలు మావయ్యా

మెచ్చుకుని అద్దె తీసుకున్నాడు.

ఇంతలో పోస్టుమాన్ వీరన్న సైకిలు గంట మ్రోగింది.

దిగి లోపలకువస్తూ 'నిన్ననే వెంకట్రామయ్యగారికి మనిఆర్డరు వచ్చింది మీరింట్లో లేరుకదా, ఈవేళ వద్దామని వెళ్ళిపోయాను' అన్నాడు.

'మంచిపని చేశావు' అని రామచంద్రయ్య వెనుక గుమ్మంవైపు వెళ్ళి 'ఒరేయ్ పాపిగా, మీ నాన్నను రమ్మనరా, వీరన్నొచ్చాడు' అని కేకవేసాడు.

వెంకట్రామయ్య హుటాహుటి వచ్చి పడ్డాడు. 'రెండు రోజులుగా చూస్తున్నాను వీరన్నా' అన్నాడు.

'ఒకరోజు అటూ ఇటూ అవుతూంటుందయ్యా' అని వీరన్న వెంకట్రామయ్య చేత సంతకం పెట్టించుకుని ముప్పై రూపాయిలు ఇచ్చాడు.

వెంకట్రామయ్య ఆరు రూపాయిల అద్దెను రామచంద్రయ్యకిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు.

'మిగతా వాటాలవాళ్లకు పెంచాను తప్ప వెంకట్రామయ్యకు మాత్రం పదిహేను సంవత్సరాల క్రితం ఏ అద్దెకిచ్చానో ఇప్పుడూ అదే పుచ్చుకుంటున్నాను' అన్నాడు రామచంద్రయ్య తన ఔదార్యం శ్రీనివాసులు కర్థమయేట్లు.

'ఎందుచేత' — రామచంద్రయ్య నోటి నుండి మరికొంచెం వినాలని.

'పిల్లలు గలవాడు. సంసారం గడవడమే కష్టం. పైగా వెంకట్రామయ్య నిజంగా పెద్దమనిషి. ఇంతకీడబ్బే ప్రధానమా చెప్పు' అన్నాడు.

ఇంత ఘనమైన యోగ్యతా పత్రాన్ని వెంకట్రామయ్యకిచ్చి, అర్ధరూపాయి తీసి వీరన్నకిచ్చి, 'వెళ్లిరావోయ్' అన్నాడు.

వీరన్నతోబాటు శ్రీనివాసులుకూడా బైటకు వచ్చాడు.

'క్రొత్తగా వచ్చారా, సార్' అన్నాడు వీరన్న సైకిలు స్టాండు దించి.

'ఆ, నెలైంది.'

'రామచంద్రయ్యగారు మంచివారులెండి' అన్నాడు సైకిలు నడిపిస్తూ.

'ఆ ఆరు రూపాయలు పుచ్చుకోకపోతే మరింత మంచివాడనిపించుకోవచ్చు.'

'ఎందుకు పుచ్చుకోడు? రావాలసింది వదులుకుంటాడా? నేర్పుగా వసూలు చేసుకుంటాడనే కదా, నేను ముందుగా ఆయనకు మనిఆర్డరు వచ్చిందని చెప్పడం' అంటూ వీరన్న సైకిలెక్కాడు.

వీరన్న చేసే ఈ ఉపకారానికే రామచంద్రయ్య అర్ధరూపాయి ముట్టచెప్పాడని శ్రీనివాసులుకు అర్థమైంది.

రెండో ఆట చూచి గదికి చేరుకుని శ్రీనివాసులు పడుకున్నేటప్పటికి రాత్రి ఒంటిగంట దాటింది.

ఆరు కాకుండానే పాలవాడి మేలుకొలుపులతో లేచాడు.

నిజాని కవి మేలుకొలుపులు కావు. సింహగర్జనలు

వెంకట్రామయ్య రెండునెలలు పైగా పాలబాకీ ఇవ్వనందుకు ఛడామడా వాడు దులిపేస్తున్నాడు.

వెంకట్రామయ్య నోరు విప్పకపోయినా, ఆయనభార్య వాడుపోసినవి నీళ్లని పాలు కావని మాటకు మాట వాడితో సమంగా అందుకుంటోంది.

ఆమెటోన్ గొప్పది. ఇటువంటి సందర్భాలు రోజూ రెండు మూడైనా వస్తూంటాయి కాబట్టి ఆమె రంగంలోనికి ప్రవేశించి భర్తకు రక్షణ కల్పిస్తూంటుంది.

ఏమైనా మరికొంచెం నిద్ర పోవాలని అనుకున్న శ్రీనివాసులు లేవవలసి వచ్చింది. జరిగిన సంఘటనలో క్రొత్త ఏమీ లేకపోయినా, ఆరోజు నిద్రాభంగమైనందుకు స్వగతంలో చిరాకు పడ్డాడు.

స్టేషనుకు బైలుదేరబోతూంటే రోజూ వచ్చే పాపిగాడు రాలేదు. రాలేదేమా అనుకున్నాడు. వాడికివ్వాలని చేత్తో పట్టుకున్న పెప్పరమింటు నోట్లో వేసుకున్నాడు!

మధ్యాహ్నం హోటలు నుంచి ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి వర్షం పడుతోంది.' మాన్సూన్ ప్రవేశించింది, తనే కొంచెం తడిసాడు.

ఇల్లు చేరాడో లేదో వర్షం ఇంకా పెరిగింది.

రైలు మావయ్యా అంటూ వచ్చే పాపిగాడు రాలేదు. వర్షం కదా, పాపం, ఎట్లా వస్తాడు అనుకున్నాడు. పాపిగాడి కోటా పెప్పరమింటు నోట్లో వేసుకుని, వెంకట్రామయ్య తాటాకుపాక వైపు చూచాడు.

లోపల జనం పొడిగా ఉన్నవైపుకు సర్దుకుంటున్నారు.

'రామచంద్రయ్య పాక వేయించడు కాబోలు; అద్దె పెంచకపోవడమే పెద్ద ఫేవరు' అనుకున్నాడు శ్రీనివాసులు.

బైట వర్షం కురుస్తూండగా లోపల కూర్చున్న శ్రీనివాసులు సిగరెట్ వెలిగించాడు. సిగరెట్ కాలుస్తూంటే అతనికి విశాలమైన భావాలు వస్తూంటాయి.

మనిషి అన్న తరువాత కొంచెం మానవత్వం ఉండాలి, ఎవరికైనా కొంచెం సహాయం, సానుభూతి అందించాలి అనుకున్నాడు. పాపిగాడు కనిపించనేలేదు, పాపం, అనుకున్నాడు.

ఈ అర్భకత్వపు ఆదర్శవాదం వెలుతురులో తన వ్యక్తిత్వం మసక మసకగా ప్రకాశించింది,

వర్షం వెలిసిన తరువాత తిరిగి స్టేషనుకు బైలు దేరుతూ అనుకోకుండానే పెప్పరమెంటును తీసాడు.

వర్షం వెలిసినా పాపిగాడు రాలేదేమా అనుకొని పెప్పరమింటును నోట్లో వేసుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

రాత్రి తిరిగి ఇంటికి వచ్చేసరికి పదిగంటలైంది. అది మామూలుకైమే.

గది తలుపుతీసి లోపల లైటువేసి కూర్చున్నాడు.

వెంకట్రామయ్య, ఆయనభార్య వచ్చారు.

రైలు మావయ్యా

'పాపిగాణ్ణి వాడిరైలు[redacted]మావయ్యే కాపాడాలి' అంటూ ఆమె అసలువిషయం చెప్పకుండా ప్రారంభించింది.

శ్రీనివాసులుకు అర్థం కాలేదు. 'ఈ వేళ వాణ్ణి చూడనేలేదు. ఏమిటి సంగతి' అన్నాడు. ఈ సారి వెంకట్రా[redacted]మయ్య మాట్లాడాడు.

'నిన్నరాత్రి నుంచి జ్వరం. ఏమీ మింగలేడు. నోరు తెరవలేడు. ఏదో మాట్లాడతాడు.'

'రైలు మావయ్యా, రైలుమావయ్యా అంటూ'—అంది ఆమె.

'ఏదో సంధి మాట లనుకోండి. సాయంత్రం గవర్నమెంటు హాస్పటలుకు తీసుకెళ్ళి డాక్టరుకు చూపిస్తే చాలా సీరియస్‌కేసు, ఇరవైనాలుగు గంటల్లో ఇంజెక్షన్లు వాడాలి, పైన భగవంతు డున్నాడు అన్నాడు.'

డాక్టర్లు భగవంతుని గురించి ఎప్పుడు చెబుతారో శ్రీనివాసులుకు ఇంకా అనుభవం లేదు.

'ఆ మందులు కావాలంటే ఏభై రూపాయలు అవుతాయుట. మా కెవరిస్తారు, బాబూ, నువ్వే ఆదుకోవాలి' అంది ఆమె. దుఃఖంతో మాటలు కలిసిపోయాయి.

'అసలు ప్రత్యేకవార్డులో విడిగా ఉంచవలసిన కేసట. ఇక్కడ ఆ వార్డు లేదు, హెడ్‌క్వార్టర్సు హాస్పటలులో ఉంటుంది, ముందు మందులు తీసుకురండి అన్నాడు.'

శ్రీనివాసులు ఏమీ మాట్లాడలేకపోయాడు.

'రైలు మావయ్యా, రైలు మావయ్యా అంటూ నీపేరే స్మరిస్తున్నాడు బాబూ' అంది ఆమె.

శ్రీనివాసులు [redacted]ఏదో ఆలోచిస్తున్నవాడి మాదిరి అట్లాగే ఉండిపోయాడు.

'వాడికి కూడా తెలుసు బాబూ, నీవే కాపాడగలవని. అందుకే నిన్ను తలచుకుంటున్నాడు.' అంది ఆమె.

ఏ ద్వారాలూ తెరుచుకోవాలన్నా తలుపు తట్టాలి, మళ్ళీ మళ్ళీ తలుపు తట్టాలి, తెరుచుకునేవరకు తలుపు తట్టాలి—హృదయ ద్వారాల విషయంలోను అంతే. ఈ నిజం వెంకట్రామయ్య భార్యకు బాగా తెలుసు.

'నిజమే—నా వద్ద డబ్బు లేదు. పది రూపాయిలు మాత్రం ఉన్నాయి. రేపు కాని ఎల్లుండి కాని అయితే ఇవ్వగలను.' చివరకు శ్రీనివాసులు గొంతునుండి బైట పడింది.

'నీ దగ్గర లేకపోతే ఎవరినైనా అడిగి ఇయ్యి, బాబూ. మాకైతే ఇవ్వరు కాని నీకెవ్వరైనా ఇస్తారు. నా బిడ్డను బతికించు' అంది ఆమె.

'ఎవరిని అడగను? నేనూ ఈ మధ్యనే వచ్చాను. అంత చనువు నాకూ ఎక్కడా లేదు. రామచంద్రయ్యగారిని అడుగ కూడదా?' అన్నాడు.

వెంకట్రామయ్య, భార్య వెళ్ళిపోయారు. వెళ్ళిపోతూ ఆమె చూపిన తిరస్కారదృష్టి శ్రీనివాసులు భరించలేకపోయాడు.

'ఆమె అడిగినది తక్షణం ఇస్తే మంచివాణ్ణి, లేకపోతే కాదు — వెధవ ప్రపంచం' అనుకున్నాడు.

'అసలు నేనెందుకు ఇవ్వాలి?' అని ప్రశ్న వేసుకుని తలుపు మూసుకుని పడుక్కున్నాడు.

మరునాడుదయమే వెళ్ళిన శ్రీనివాసులు రాత్రి పది గంటలకు కాని ఇంటికి రాలేదు. మధ్యాహ్నం భోజనంచేసి అటే స్టేషనుకు వెళ్ళిపోయాడు.

పాపిగాడు ఆ సాయంత్రమే గవర్నమెంటు హాస్పిటల్లో చనిపోయాడని ఇంటికి రాగానే శ్రీనివాసులుకు తెలిసింది.

ఏదో నేరం చేసినట్లయిపోయింది అతని

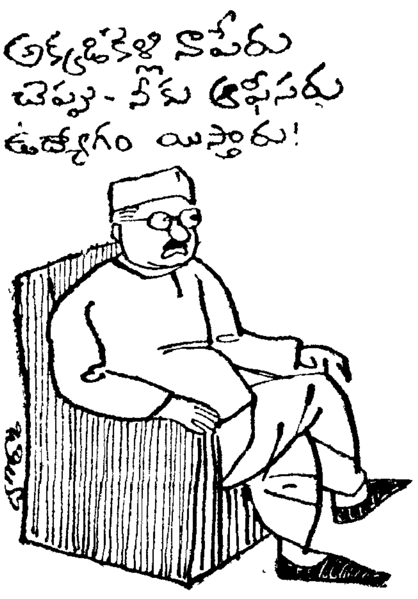

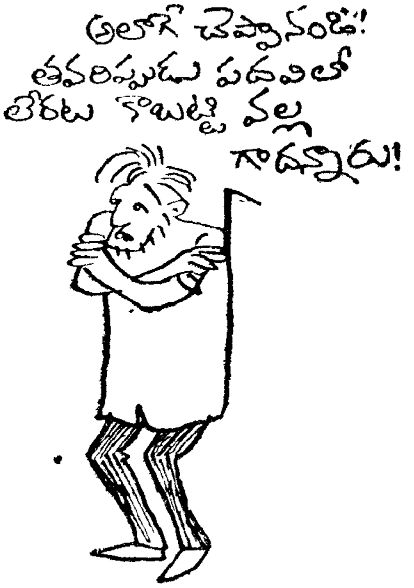

మనస్సు.

వెంకట్రామయ్య, భార్య వచ్చినప్పుడు తన వద్ద ఏభై రూపాయలున్నాయి. అంతకంటె కొంచెం ఎక్కువే ఉన్నాయి. ఎందుకివ్వలేదు?

నిజమే—ఎందుకివ్వలేదు? తను ఎందుకు సంకోచించాడు? మరల ఆ ఏభై రూపాయలు తావు—కరెక్ట్. ఆ విషయం ఖాయం.

ఆ ఏభై రూపాయలకు తను వేసుకున్న ఖర్చు వేరే ఉంది, ఒక టెరీకాట్ పీస్, కాలిజోళ్ళు కొనాలనుకున్నాడు. వాటిని కొనడం వాయిదా వేస్తే మరల రెండు నెలల లోపల కొనలేడు. వచ్చే నెలలో భార్యను తీసుకువచ్చి క్రొత్త కాపురం పెట్టాలను కుంటున్నాడు. పెండ్లి అయిన తరువాత పెట్టే క్రొత్త కాపురమాయె. ఖర్చు అవు తుంది.

పడుకున్నాడేకాని శ్రీనివాసులుకు చాలా సేపు నిద్ర పట్టలేదు. వర్షం పడిందేమో, దోమలు గదిలో ముసురుతున్నాయి.

ఒక మనిషి ప్రాణంకంటె టెరీకాట్‌పీస్, బూట్లు ఎక్కువా?

దోమలతోబాటు అంతరాత్మ తన్ని ఇట్లా పొడవడం అతడు సహించలేకపోయాడు.

అంత అవసరమైతే మరొక చోట ప్రయత్నం చేసుకోవాలి. పదిహేను సంవత్స రాలుగా ఎరుగున్న రామచంద్రయ్య ఉన్నాడు కదా! తను మాత్రం ప్రాణం పోతుందను కున్నాడా? పాపిగాడంటే తన కేమైనా కోపమా, ద్వేషమా? ఇంతకూ చచ్చిపోయే ప్రాణాలన్నీ తను ఆపగలడా?

ఈ ఆర్గ్యుమెంటు కవచం తొడు క్కున్న తరువాత దోమలూ పొడవలేదు, అంతరాత్మా పొడవలేదు. అతనికి నిద్ర పట్టింది.

ఉదయమే పాలవాడి మేలుకొలుపులలో లేచాడు.

పాలవాడి వాగ్ధాటి చాలా ఎక్కువగా ఉంది.

శ్రీనివాసులు తలుపు తెరిచి బైటకు వచ్చాడు. ఇంకా ముఖంకూడా కడుక్కోలేదు.

'ఏమయ్యా, ఆయన నీ కెంత ఇవ్వాలేమిటి, చెప్పు' అన్నాడు.

'ఏం, మీరిస్తారా' అన్నాడు పాలవాడు సందేహంగా.

'ఆ, ఇస్తాను. చెప్పు.'

'రెండున్నర రూపాల బాకీ పాతిక రూపాయ లివ్వాలి. ఇదిగో, అదిగో — మని ఆర్డరు వస్తుంది, మరొకటి వస్తుంది— ఇవే మాటలు.'

శ్రీనివాసులు గదిలోనికి వెళ్ళి పాతిక రూపాయలు తెచ్చి పాలవాడి మీదకు విసిరాడు. వెంకట్రామయ్య తెల్లబోయి చూసాడు.

'ఒక నెల రోజులు ఆలస్యమైతే నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు నోటికి వచ్చినట్లు కూస్తావా? పెద్ద మనిషి పరువు వీధిలో పెడతావా? డబ్బు పుచ్చుకోవడం మానావా? నీ వన్న మాటలు వాపసు తీసుకోగలవా?'

పాలవాడు మాట్లాడలేదు.

'హోళ్ళ దగ్గరపెట్టుకుని వ్యాపారం చేయి. వెధవ డబ్బు — డబ్బే ప్రధానం కాదు,' పాలవాడు పెదవి విరిచి మాట్లాడ కుండా వెళ్ళిపోయాడు.

'మీరెప్పుడు ఇవ్వగలిగితే అప్పుడే ఇవ్వండి. ఏమీ తొందరలేదు. ఈ డబ్బు మొన్ననే వచ్చి ఉంటే బాగుండేది' అన్నాడు వెంకట్రామయ్యతో.

'నీవు చాలా మంచివాడివి, బాబూ' అన్నాడు వెంకట్రామయ్య.

శ్రీనివాసులు మనస్సు కుదుటబడింది. నేనుమాత్రం మానవత్వం లేనివాణ్నా ము

చల్లదనాన్ని, శుభ్రతను, మెత్తదనాన్ని — నిమ్మపండు.
మీ తల రుద్దుకునేందుకు అటువంటి చల్లదనం, శుభ్రత, మెత్తదనం కలిగించే ఒక క్రొత్త షాంపూ - ల్యూర్ లైమ్ షాంపూ.

ల్యూర్ లైమ్ షాంపూ విశిష్టమైన నిమ్మనూనెతో తయారుచేయబడింది. దీని పుష్కలమైన నురగ మీ జుట్టులో పేరుకొనివున్న మురికి. చుండ్రును కడిగివేస్తుంది.

అంతేకాదు—ల్యూర్ లైమ్ షాంపూతో తల రుద్దుకొంటే మీ జుట్టు పట్టులా మెత్తగా వుంటుంది.

చల్లదనాన్ని, శుభ్రతను, జుట్టు మెత్తదనాన్ని— ల్యూర్ లైమ్ షాంపూ

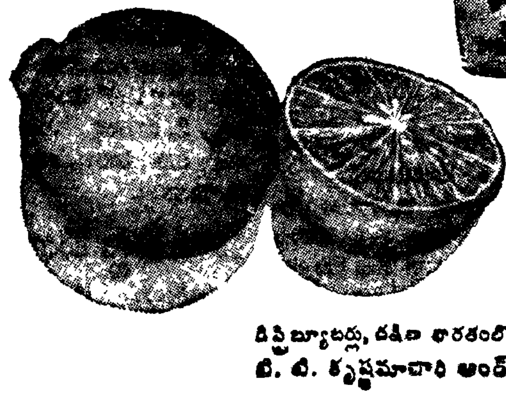

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, దక్షిణ భారతంలో:
టి. టి. కృష్ణమాచారి అండ్ కంపెనీ

ఉన్నాడు. ఇక అలివేలమ్మకు పొడిబారక్క పోయింది.

రెండు రోజులు గడిచాయి.

మధ్యాహ్నం భోజనంచేసి గదికి వచ్చేసరికి రైలు మావయ్యొచ్చాడు, రైలుమావయ్యొచ్చాడంటూ శ్రీనివాసులు దగ్గరకు వెంకట్రామయ్య కూతురు వచ్చింది.

రైలు మావయ్య

ఆ పిల్ల పాపిగాడి పై పిల్ల. ఆరేళ్లుండ వచ్చును. ఆరేళ్లు వచ్చినా గౌను లేదు సరికదా, చిన్న లాగు అయినా లేదు.

'నీ పేరేవరు?'

'లక్ష్మి. అందరూ లచ్చి అంటారు. అమ్మ లచ్చిముండ అంటుంది.'

శ్రీనివాసులు గది తెరచి లోపలకువెళ్లి బట్టలు విప్పుకుంటున్నాడు.

లచ్చికూడా లోపలకు వెళ్లింది.

'మావయ్యా, పాపిగాడికి రోజూ ఎన్నో చాకులెట్లు, పెప్పరమింట్లు ఇచ్చేవాడివికదూ. నాకు ఎప్పుడూ ఒక్కటికూడా పెట్టేవాడు కాదు. ఎన్నోసార్లు అడిగాను.'

శ్రీనివాసులు జేబులోంచి ఒక పెప్పరమింటుతీసి లచ్చికిచ్చాడు. పెప్పరమింట్లు జేబులో వేసుకునే అలవాటు అతనిని ఇంకా వదలి పెట్టలేదు.

'వాడికి కూడా పెప్పరమింట్ ఇచ్చేవాణ్ని. చాకులెట్ ఒకటి రెండుసార్లే ఇచ్చాను' అన్నాడు, ఆమెకు వ్యర్థమైన అసూయ కలిగించడం ఎందుకని.

'అబద్ధం, మావయ్యా, వాడు నాతో చెప్పేనే'—

వాడట్లా చెప్పుకుంటే శ్రీనివాసులేమి చేయగలడు? అందుకే కాబోలు ఏమీ మాట్లాడలేదు.

శ్రీనివాసులు బట్టలు మార్చుకుని పడుకున్నాడు. లచ్చి ఏదో మాట్లాడుతూనే ఉంది.

శ్రీనివాసులు సరిగా వినడంలేదు కాని తీవ్రమైన ఆలోచనలో పడ్డాడు.

ఈ లచ్చి పాపిగాడి స్థానంలో ప్రవేశిస్తున్నదా? పాపిగాడు కూడా ఇట్లాగే ప్రవేశించాడు, చాప క్రింద నీరు మాదిరి.

మరొక పాపిగాడు తయారుకావడం అతనికిష్టంలేదు. అతనికి కునుకు రాలేదు.

మరునాడు స్టేషనుకు దగ్గరగా కుటుంబంతో ఉండడానికి వనికి వచ్చే ఇల్లు చూచి అక్కడకు మకాం మార్చాడు.

'మా వాళ్లను అనుకున్నదానికంటే ముందుగానే తీసుకు వద్దామనుకుంటున్నాను' అన్నాడు రామచంద్రయ్యతోను వెంకట్రామయ్యతోను.

ఇల్లు ఖాళీచేసి వెళ్లిపోతూ వెంకట్రామయ్య పిల్లలను పిలిచి అందరికీ పెప్పరమింట్లు, చాకులెట్లు పంచి పెట్టి మరీ వెళ్లాడు. ●

తూర లూ గు ణా లూ!

మేక మాంసం

మేకమాంసం దేహపుష్టిని చేకూరుస్తుంది. వీర్యాన్ని వృద్ధి పొందిస్తుంది. సులభంగా జీర్ణమవుతుంది. ధాతువులను సామ్య పరుస్తుంది

ముఖ్యంగా శ్వాసకాసలు, వాతం, కుసుమ, శూల, రక్తవాతం, గుల్మ, మూలవ్యాధి, పైత్యం, క్షయ, కఫం, ఉబ్బస రోగములు గలవారికి మేలుచేస్తుంది.

మేక మాంసాన్ని నీళ్లలో చిమడ యుడక బెట్టి, ఆనీళ్లు వేరేతీసి, ఆనీళ్లలో కొద్దిగా పినా, (వినిగర్) తేనె కలిపి ప్రతిదినం ఇచ్చినట్లయితే ఇన్ఫ్లుయంజా జ్వరము తగ్గుతుంది. క్షయ, న్యుమోనియాకి, బలాన్ని యిస్తుంది. కృశించిపోయిన శరీరానికి పుష్టి చేకూరుతుంది

మేక మాంసం కాల్చి, ఆమాంసాన్ని తేలు కుట్టిన చోట పెట్టి కట్టుగట్టిన ఆ విషం విరుగుతుంది.

మేక మాంసాన్ని కాల్చి, సారాయిలో ముంచి, నెత్రుకుక్క కాటుపై వేసి కట్టుకడితే కుక్క విషం కొంతవరకూ విరుగుతుంది

మేకపోతు మాంసంకంటే ఆడమేక మాంసం శ్రేష్టమయినది. ఆడమేక మాంసం వాకపిత్వం గలవారికి, జబ్బుపడి తేరుకున్నవారికి, వేడి ప్రదేశములో ఉండువారికి అనుకూల మయినది.

మేకమాంసం మేహవాతాన్ని హెచ్చిస్తుంది. రాత్రివేళ తినడం మంచిదికాదు.

మేకపిల్ల మాంసం సుఖవ్యాధులు గలవారికి, నరముల వ్యాధులు వలన చేతులు కాళ్లు, సొర్లుదిగిన వాళ్లకు మేలు చేస్తుంది. మేకగుండె వేడిచేసి చలవ చేస్తుంది. గుండెకు బలాన్ని చేకూర్చుతుంది. కాళ్ల ఎముకలలో మూలిగే మేక మూలుగు కాకచేసి, తరువాత మందులో ఆర్చును. మంచి బలాన్ని ఆరోగ్యాన్ని, దేహ పుష్టిని, రక్తపుష్టిని యిస్తుంది.

వాత శరీరులకు, కడుపులో వికారాన్ని పుట్టిస్తుంది. అధికంగా తింటే పొట్టను పాడు చేస్తుంది. బుద్ధి మాంద్యాన్ని కలుగచేస్తుంది.

మేక మెదడు, చలవ చేస్తుంది. మెదడుకు బలాన్నియిస్తుంది. కాని రక్తపైత్యాన్ని వృద్ధి పొందిస్తుంది. సులభంగా జీర్ణం కాదు. పొట్టను పాడుచేస్తుంది.

మేక మాంసం యొక్క దుర్గుణాలకు విరుగుళ్లు:—

1. సిరకా, 2 నిమ్మపండురసం, 3. చింతపండు పులుసు, 4. బాదం పప్పు, 5. కొబ్బరికాయ, 6. నెయ్యి, 7. దాల్చినచెక్క, 8. ఉప్పు, 9. జీలకర్ర, 10. ఆవాలు.

నెమలి మాంసం

నెమలి మాంసం కాక చేస్తుంది. పైత్య రోగం, నేత్రరోగం, చేతులు కాళ్లు ముడుచుకుపోయే రోగం గలవాళ్లకు మేలు చేస్తుంది. విషాన్ని హరించే శక్తి నెమలి మాంసానికుంది. శరీరానికి మంచి కాంతిని యిస్తుంది. ఆయుర్దాయాన్ని పెంచుతుంది.

నెమలి మాంసంలో కొబ్బరికాయ వేసి వండ కూడదు. అలా వండినట్లయితే అది విషతుల్యమవుతుంది.

దీని దుర్గుణాలకు విరుగుళ్లు: 1. గుమ్మడి వేరు చూర్ణములో సౌవర్చ లవణం కలిపిన నీళ్ళ, 2. నిమ్మనేళ్ల రసం కలిపిన సొంఠి కరక్కాయ పిందెలు, ఉప్పు పిప్పి చూర్ణం 3. పెసరపప్పు.

పాలపిట్ట మాంసం

పాలపిట్టను పాలగుమ్మ అనికూడా అంటారు. దీని మాంసం శరీరానికి సత్తువనిస్తుంది.

కామిల, పాండురోగులకిది మేలు చేస్తుంది.

సేకరణ అకుండి నారాయణమూర్తి.